

METODIKA A PROPOZICE ORBY KOŇSKÝM POTAHEM

© 2003

OBSAH

ÚVOD	3
NÁZVOSLOVÍ A ZÁKLADNÍ POJMY	3
SOUTĚŽNÍ ORBA	6
NÁCVIK ORBY A HODNOCENÍ ORBY KLASICKÝM PLUHEM.....	10
NÁCVIK ORBY A HODNOCENÍ ORBY OTOČNÝM PLUHEM.....	11
ZPŮSOB MĚŘENÍ HLOUBKY	12
POVINNOSTI POZEMKOVÝCH ROZHODČÍCH	13
SANKCE A PENALIZACE	13
ZÁVĚR	13
POUŽITÁ LITERATURA:	14
PŘÍLOHY	15

Seznam příloh:

- listina pozemkových rozhodčích
- bodování soutěže v orbě koňmi – klasický pluh
- bodování soutěže v orbě koňmi – otočný pluh
- bodování soutěže - návod – klasický pluh
- bodování soutěže - návod – otočný pluh

ÚVOD

Od dávných dob přitahovala člověka z existenčních důvodů půda. Její tajemnost a životní síla nutila člověka přemýšlet jak z jejího lůna vydobýt co největší užitek pro sebe samého. Od pravěkých kamenných motyk přes orací háky a jiné primitivní nástroje ke zkypření půdy, člověk dospěl dlouhým historickým vývojem až k ruchačce bratranců Veverkových a poté k modernímu pluhu dnešní doby.

Tažná síla, kterou člověk používal, byla též různá – od síly své vlastní přes domestikovaná zvířata (koně, turovití atd.) až po parní stroj a spalovací motor. České země byly vždy v popředí tohoto vývoje.

Novodobou historii soutěží v orbě lze spojit se založením Světové organizace pro orbu (World Ploughing Organisation) WPO v roce 1952 ve Velké Británii. Česká republika je členem této organizace. V roce 1953 bylo uspořádáno I. mistrovství světa v Kanadě. Samozřejmě, že se jednalo o orbu traktorem.

V Evropě i jinde ve světě byly a jsou též konány soutěže v orbě koňskými spřeženími (Švýcarsko, Německo, Dánsko). Tato orba má oproti traktorové orbě určitá specifika. Také u nás v České republice začínáme pořádat soutěže v orbě koňskými spřeženími za vydatné pomoci „Společnosti pro orbu ČR“. Vzhledem k tomu, že v této disciplíně není žádný dostupný materiál, který by celou situaci popisoval, bylo použito modifikace metodiky a propozic orby traktorem dle WPO a doplněna zahraničními prameny (Německo, Švýcarsko). Tento krok byl zvolen proto, že u nás nebyly k dispozici žádné jiné dostupné oficiální materiály. Věříme, že tato metodika přispěje k objasnění dané problematiky a že bude přínosem nejen pro soutěžní oráče, ale též motivací pro žáky zemědělských škol a učilišť i širokou zemědělskou veřejnost.

NÁZVOSLOVÍ A ZÁKLADNÍ POJMY

Orba

- je klíčová agrotechnická operace v klasické technologii základního zpracování půdy. Výrazně ovlivňuje život v půdě, reguluje vzdušný, tepelný a vodní režim orných půd. Orba je definována ČSN 46 54 06.

Skýva

- je pruh ornice většinou obdélníkového tvaru, který je odříznut, odsunut a obrácen orebním tělesem, přičemž dojde k určitému porušení skývy (rozdrobení). Skýva musí být úplně odříznuta a obrácena tak, aby skývy k sobě těsně přiléhaly a nedocházelo k jejich zpětnému převrácení.

Brázda

- je vyoraná rýha, která vzniká odříznutím a obrácením skývy orebním tělesem.

Stěna brázdy

- je stěna nezorané půdy, kolmá k povrchu půdy, která vznikla po odříznutí, odsunutí a obrácení půdy orebním tělesem. Stěna má být nepotrhaná a nemá mít výrazné stopy po plazu.

Dno brázdy

- je spodní část brázdy rovnoběžná s nezoraným povrchem půdy. Vzniká odříznutím půdy čepelí (ostřím) orebního tělesa, jejím odsunutím a obrácením. Dno brázdy musí být čisté bez neobrácené půdy, nerozryté, bez stop vytrhání půdy (hladce oříznuté).

Sklon skývy

- je úhel, který svírá dno brázdy s tečnou stěny skývy.

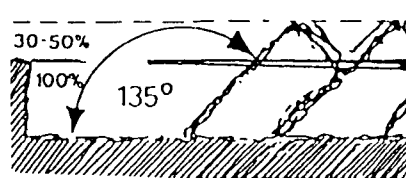
Profil brázdy

- je příčný řez, vytvořený stěnou brázdy, dnem brázdy a stěnou skývy.

Nakypřenost půdy při orbě

- je vyjádřena výškovým rozdílem mezi povrchem ornice s původním povrchem nezorané půdy. Optimální je 30 – 50 %.

Úhel obratu půdy má být asi 135° . Poměr hloubky brázdy a šířky brázdy má být tak asi 1:1,4. Pro příklad tedy: pluh s 22 cm šířkou řezu pracuje tedy optimálně s 16 cm pracovní hloubkou.

Hřebenitost povrchu ornice

- vyjadřuje zvětšení plochy povrchu pozemku před a po provedené orbě. Při orbě pro ozimy se vyžaduje povrch urovnaný, při orbě pro jařiny vytváříme hřebenitý povrch k zachycení zimní vláhy.

Skývy mají pokud možno ležet hustě, tak aby nebyly viditelné organické zbytky (strniště, plevel). Strništní brázda se má drolit, travní brázda má ležet tuhá.

Hloubka orby

- je kolmá vzdálenost mezi nezoraným povrchem půdy a dnem brázdy. Dle hloubky rozlišujeme orbu na:

1. m ě l k á	do 18 cm
2. s t ř e d n í	18 – 24 cm
3. h l u b o k á	24 – 30 cm
4. v e l m í h l u b o k á	nad 30 cm

Hloubka orby musí odpovídat požadavku následné plodiny s ohledem na druh půdy a vhodnost hloubky zaklopení org. zbytků, kompostu, průmyslových hnojiv nebo hnoje. V praxi je mezní tolerance od optimální stanovené hloubky $\pm 10\%$.

Záběr pluhu

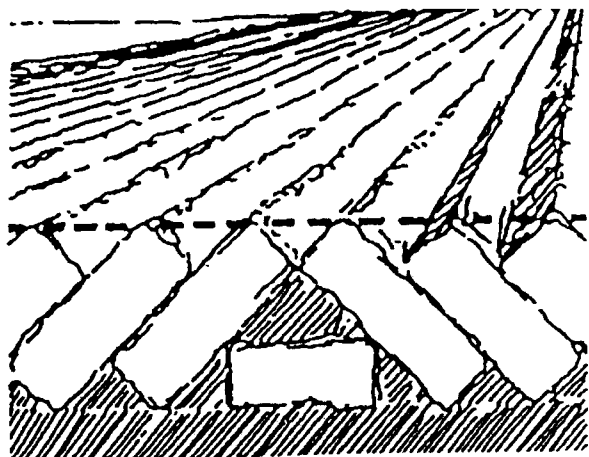
- záběr radlice. Má být shodný s konstrukčním záběrem. Pluhy s konstrukčním vyšším záběrem mohou orat do větší hloubky.

Záhon

- (lícha, dílec) – je část pozemku rozděleného k orbě.

Sklad

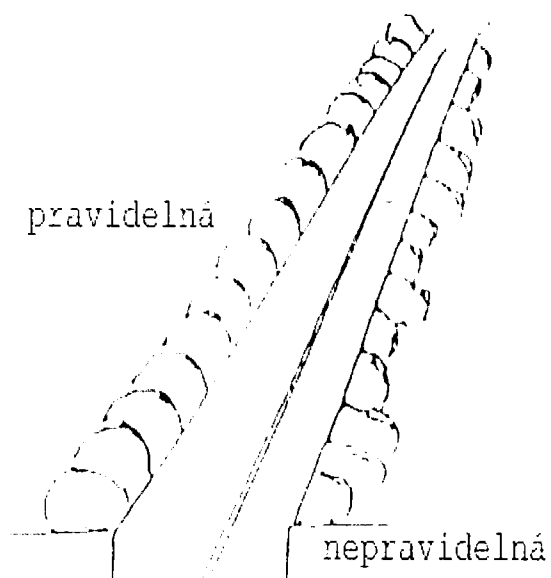
- zorání skýv proti sobě.

Počáteční rozor

- (rozorávka, naorávka, rozpich) dvojbrázdí i více brázdí vytvořené v celé délce budoucího skladu dvěma protisměrnými jízdami, při kterých odkládáme skývu od středu vně. Způsobů provedení rozoru je několik, ale princip uvedený v předešlé větě je společný.

Aby mohlo být zoráno celé pole, jsou na počátku rozorány dvě brázdy. Jízda tam je pokud možno mělká, jízda zpět je asi o 2 cm hloub. Krojidlo může sloužit jako přídavné zařízení (ke kvalitě orby). Brázda by měla být po celé délce pravidelná. Strniště nebo tráva musí být úplně odříznuty. Volná půda může ležet v brázdě.

Souvrat'

- je okraj pozemku určený k otáčení.

Oplaz

- je pluhem neodříznutá část ornice vznikající při špatném seříznutí pluhem, nebo při jeho špatném vedení, zahlubování a vyhlubování.

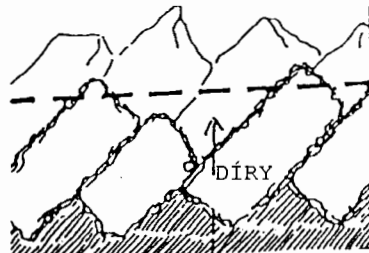
Plást

- je zvláštní pojmenování skývy vznikající při orbě půdy, která je prorostlá kořáním.

Oranice

- je orbou zpracovaná půda. Oranice má mít vhodné vlastnosti z hlediska dalšího zpracování, přiměřenou hřebenitost, stejnoměrnost zpracování, nesmí být znát jednotlivé jízdy, bez děr a převýšení.

Povrch záhonu má být pravidelný a nemá tvořit žádné hornaté panoráma. Vyjmutí a vložení pluhu má být pokud možno přesné a pravidelné. Také by neměly ležet na zahlubování žádné hroudy.

SOUTĚŽNÍ ORBA

Samostatný název je ve své podstatě zavádějící. Při soutěžích v orbě by vlastně oráči měli předvádět své dovednosti v orání, jaké uplatňují při běžné práci s pluhem na poli. Celá dovednost je při soutěžích v orbě pouze jaksi zarámována jednotným rozměrem pozemku, časovým limitem a hodnocením dle závazných pravidel. Oráč při soutěži zhodnocuje nejen svou dovednost vlastního orání, ale i perfektní připravenost techniky (pluhů), které používá.

Potah (jednospřeží, dvojspřeží)

Kůň – koně tříletí a starší (hřebec, klisna, valach). Plemenná příslušnost nerozhoduje, podmínkou je však výška KVH – 150 a více. Kůň se vyžaduje plně zdravý a v dobré pracovní kondici.

Postroje - libovolné, které umožňují podat koním optimální pracovní výkon bez újmy na jejich zdraví. Nejlépe vyhovují postroje chomoutové.

Veterinární předpisy

1. Všichni koně musejí být doprovázeni veterinárním osvědčením nebo platným průkazem koně, ověřujícím jejich totožnost a zdravotní stav, vystaveným v místě původu koně (u koní z jiných okresů potvrzených příslušnou okresní veterinární správou), v nichž musí být uvedeno:

- sérologické vyšetření s negativními výsledky (staré nejvýše 12 měsíců) na hřebčí nákazu a infekční anémii koní,
- potvrzení o imunizaci koní proti influenze koní dle platného vakcinačního schématu,
- potvrzení, že se v místě původu nevyskytují a ani se v posledních 6 měsících nevyskytovaly žádné nebezpečné nákazy přenosné na koně,
- potvrzení, že koně byli vyšetřeni na endoparazity s negativním výsledkem nebo odčerveni.

Pořadatel akce je povinen při převzetí koní na svod tyto skutečnosti zkontrolovat a nepřijmout koně, kteří výše uvedené podmínky nesplní.

2. Koně musí být přepravováni čistými a vydezinfikovanými dopravními prostředky, které jsou uzpůsobeny k dopravě koní a s doprovodem tak, aby nedocházelo k týrání zvířat.
3. Pořadatel akce zajistí před zahájením akce a po jejím skončení provedení asanace prostor i míst, kde se s koňmi při svodu předpokládá manipulace a také ustajovacích prostor. Současně pořadatel zajistí, aby během svodu nedocházelo ke zbytečným poraněním koní a bylo zamezeno případnému šíření chorob.

Oráč – vybavení, ústroj

Přihlásit se může každý občan ČR (muž, žena) starší 18 let věku – nemusí být organizován v žádné sportovní či jiné organizaci.

Oblek kočího (včetně případného pracovního kroje) – je libovolný, oblek by měl být korektní k dané práci, podmínkou je pokrývka hlavy kočího a bič.

Vybavení – spolehlivý chronometr (hodinky, stopky) pro sledování času orby. Ocelový nebo skládací dvoumetr, kalkulačka, svinovací pásmo alespoň 10 – 15 m.

Pomocník

- je muž, žena starší 18 let, nemusí být organizováni v žádné sportovní či jiné organizaci. Pomocník zajišťuje zejména:

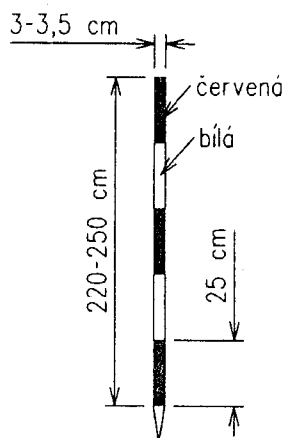
- manipulaci s výtyčkami při rozorávce – je dovoleno používat výtyček pro první jízdu rozorávky,
- manipulaci a koncovými výtyčkami označujícími oranou parcelu (záhon),
- k zadržení koní při jejich neposlušnosti (ohrožení bezpečnosti okolí),
- k doměřování nedooraného zbytku záhonu,
- nesmí vodit spřežení při vlastní orbě.

Technický delegát

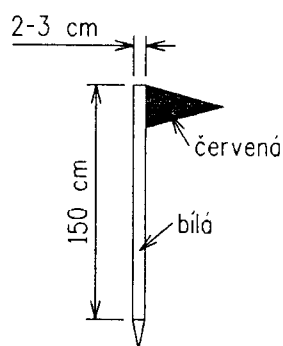
- je delegován „Společností pro orbu v ČR“ – sekce orba koňmi,
- zajistí přesné vytyčení a označení soutěžních pozemků (spolu s pořadatelem),
- zajistí technické zázemí pro koně – uvaziště, napájení (spolu s pořadatelem).

Vytyčovací materiál

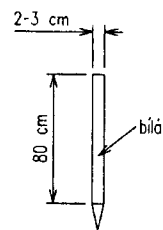
1. **Směrová výtyčka** - označení rozorávky (viz obr.1)
2. **Vytyčovací kolík** - označení souvratí (viz obr.2)
3. **Parcelní kolík** - označení hranice vlastní orané parcely (viz obr.3)
4. **Rozorávací kolík** - vytyčení místa začátku rozorávky (viz obr.4)

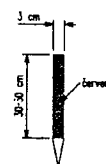
Obr. 1

Obr. 2

Obr. 3

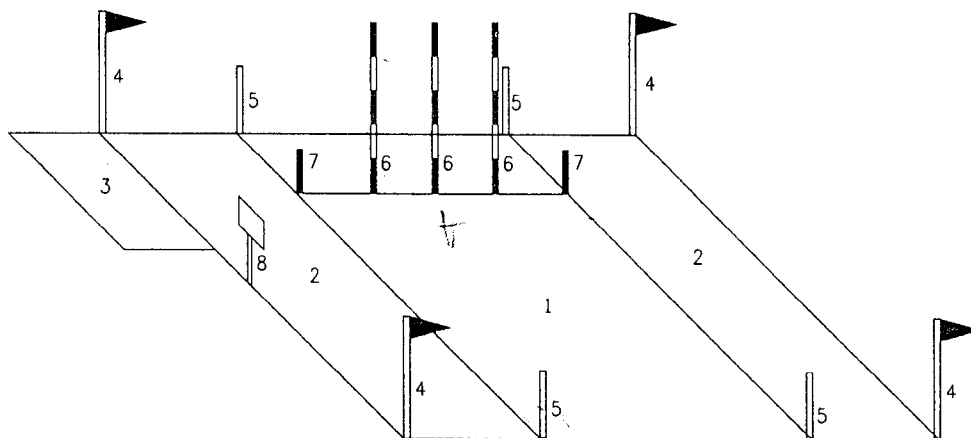

Obr. 4

Pozemek

Každému oráči je pozemek přidělen vylosováním a má právo se s ním seznámit. Losování vyhlásí sbor rozhodčích v patričním předstihu před vlastním závodem. Pro uvedené soutěže se používá pozemek o rozměrech 10x30 m s hloubkou orby 15 cm \pm 2 cm. Pozemek bude označen číslem, které bude losováno a které bude současně startovacím číslem oráče. Rozměření pozemků a vykolíkování a označení číslu provede pořadatel před losováním. Pořadatel zajistí na obou krajích pozemků vyoraní tzv. zahlubovací brázdy a to tak, aby vzniklá stěna brázdy byla směrem k pozemku a vyoraná skýva byla odložena vně.

Soutěžící mají právo se s vylosovanými pozemky seznámit před vlastní soutěží. Místo počátku orby je označeno kolíkem na obou koncích pozemku. Na přímce, která je definována body, v nichž jsou umístěny kolíky, soutěžící umístí výtyčky. Použít smí pouze tři. Pomocník může při první jízdě rozorávky odebrat výtyčky a tyto odložit na okraji souvratě.

- Legenda:
1. soutěžní parcela (záhon)
 2. souvrat
 3. manipulační prostor pro odložení vytyčovacího materiálu
 4. vytyčovací kolík k označení souvratí
 5. vytyčovací kolík k označení orané parcely
 6. směrová výtyčka
 7. rozorávací kolík
 8. jmenovka oráče

f. ...

Organizace oráčů v oficiálním programu soutěže

Soutěžící, který se do soutěže přihlásil, musí v časech uvedených v oficiálním programu dbát instrukcí pořadatele. Nedodržení těchto podmínek by mohlo být postiženo i vyloučením ze soutěže. Zejména je zakázáno provádět nácvik orby mimo časy a pozemky k tomu určenými. Oráč se musí zúčastnit poučení před zahájením soutěže. Organizátor oznámí soutěžícím způsob časové signalizace jednotlivých etap vlastní soutěže a požadovanou hloubku orby.

Signalizace

Je řešena barevnými vlajkami barvy červené, žluté a zelené dle pravidel WPO. Zelená znamená start do dané etapy, žlutá se používá pro signalizaci zbývajících 5 minut buď do zahájení dané etapy, a nebo 5 minut do konce orby. Červená vlajka signalizuje ukončení dané soutěžní etapy.

Soutěžící musí sledovat časovou signalizaci a řídit se jí. Zahájení orby před signálem start je porušením pravidel a je penalizováno. V případě pokračování orby či dalšího přestupku může dojít až k vyloučení oráče ze soutěže. Orba po stanoveném čase je též penalizována. Pokud se oráč během soutěže ocitne v situaci, která mu brání v orbě bez jeho zavinění, musí toto nahlásit rozhodčímu, který mu takto ztracený čas odečte od celkového. Může se tak stát v případě poruchy postrojů, pluhu nebo čekání na souseda až zorá poslední brázdu pro navázání orby.

Sbor rozhodčích

Soutěž posuzuje sbor rozhodčích, který má minimálně 6 členů.

- a) Hlavní rozhodčí – organizuje a řídí celou soutěž a přijímá protesty, vyhláší výsledky.
- b) Časový rozhodčí - sleduje časové úseky soutěže a dává vlajkami signál k zahájení či ukončení nebo přerušení dané etapy, sleduje a vyhodnocuje regulérnost jednotlivých časových etap.
- c) Pozemkový rozhodčí – provádí a vyhodnocuje kvalitu orby do příslušných formulářů. Měří hloubku orby a měří nezaviněné časové prodlevy.

Soutěžní kategorie

- jsou stanoveny dvě soutěžní kategorie:

- a) orba klasickým pluhem (dvojspřeží, jednospřeží),
- b) orba otočným pluhem (dvojspřeží, jednospřeží).

NÁCVIK ORBY A HODNOCENÍ ORBY KLASICKÝM PLUHEM

a) Zahlubování a vyhlubování

Veškerá půda na pozemku mezi jeho okraji musí být zorána. Oráč si při orbě musí počínat tak, aby ostří pluhového tělesa bylo zahloubeno na souvrat'ové rýze a vyhloubeno na souvrat'ové rýze protilehlého konce pozemku. Návniku tohoto prvku je nutno věnovat dostatečnou pozornost. Je nutné, aby skývy byly úplné až do konce brázdy a byly odloženy v jedné rovině. Hodnotí se úhlednost a pravidelnost - max. 10 body.

b) Rozorávka (jinak též rozor, naorávka, rozpich)

Návniku této etapy orby je potřeba věnovat mimořádnou pozornost, neboť od ní se odvíjí kvalita dalších operací. Základem je absolutní přímočarost. Návnik i vlastní provedení se dělá s pomocí tří výtyček na délku brázdy 30 m. Je náročný na pozornost a cit pro rovinu daného soutěžího. Rychlost orby pro tento úkon by měla být v tempu pomalé chůze. Při rozorávce musí být dosaženo nejen absolutní roviny, ale i odříznutí skývy po celé délce a šířce (prooráno). Skýva musí být hladce odříznuta od dna brázdy. Hodnotí se přímočarost a vzhled (prooráno) – max. 20 body. Čas na rozorávku je 20 minut, pak je vyhlášeno přerušeni orby.

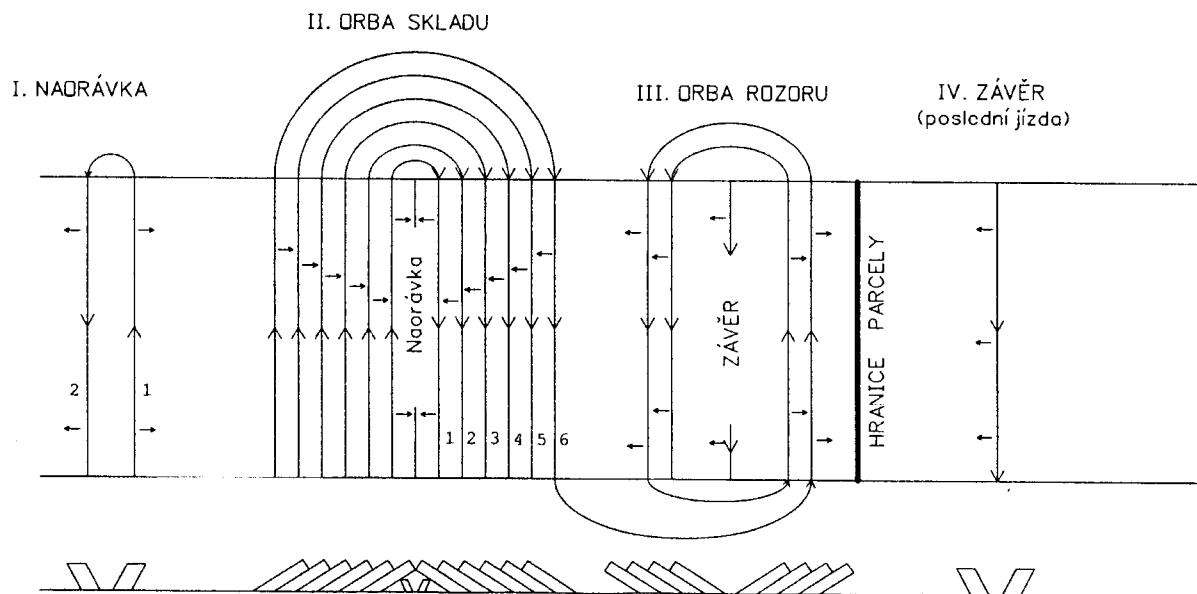
c) Orba do skladu

Skývy ve skladu musí ležet těsně u sebe bez trhlin a mezer. Velikost skýv tvořících sklad by měla být stejná a co nejvíce se shodovat se skývami ostatní orby. Orba do skladu je tvořena šesti okruhy jízd, čímž vzniknou 6 a 6 hřebenů na každé straně a v podstatě dojde k zaklopení rozorávky. Abychom mohli orat do skladu bez nebezpečí převýšení oproti okolní orbě na dvě viditelné skývy, je nezbytně nutné, aby počáteční rozor měl potřebnou šířku. Hodnotí se zaklopení strniště a org. zbytků. Přímočarost, stejnoměrnost, uloženi skýv, rovnoměrnost hřebenitosti – hodnoceno max. 30 body.

d) Orba do rozoru - závěr

Tato etapa začíná navazovací jízdou na poslední okrajovou brázdu souseda. Před vyoráním této brázdy má mít soutěžíci ukončenu orbu do skladu. Další orba po vyorání navazovací brázdy je již plně rozhodčími hodnocena. Oráč musí sledovat hloubku a stejnoměrnost uloženi skýv. Tato etapa je velmi náročná, neboť oráč musí sledovat optimálnost zbývajícího pruhu pro přesný zbytek na poslední jízdu. Při korekcích musí oráč pamatovat na to, že poslední skýva závěru orby musí být položena směrem ke skladu. Skývy poslední jízdy musí být stejně velké a shodné s ostatní orbou. Poslední brázda musí být úzká a její hloubka nesmí být větší než byla určena pro ostatní orbu. Čistota poslední brázdy, přímočarost a paralernost se skladem jsou hlediska, která jsou při dokonalosti splnění dalším stupněm na cestě k úspěchu. Hodnotí se stejnoměrnost uloženi skýv, přímočarost při dokončení, úprava a čistota poslední brázdy. Rozdrobenost skýv a stejnoměrnost drobení brázd, stejnoměrné uloženi skýv bez děr – hodnoceni orby do rozoru max. 20 body. Hodnoceni závěru rozoru max. 30 body.

Jednostranný pluh - schema pohybu po pozemku (návod)

e) Celkový dojem – vzhled pozemku

Hodnotí se zaklopení org. zbytků, vhodnost pro další zpracování, přímočarost, návaznost jízd, zdvojení skýv, jasně ohraničený hřeben skývy (hřebenitost) – max. 40 body.

f) Kočí - spřežení

Hodnotí se celkový dojem zápřeže. Souhra kočího a koní, ovladatelnost a poslušnost spřežení, korektnost a čistota postrojů, ústroj kočího, pokrývka hlavy a bič – max. 50 bodů.

NÁCVIK ORBY A HODNOCENÍ ORBY OTOČNÝM PLUHEM

a) Zahlubování a vyhlubování

Provedení je totožné s orbou klasickým pluhem. Hodnotí se pravidelnost a úhlednost max. 10 body.

b) Rozorávka (naorávka)

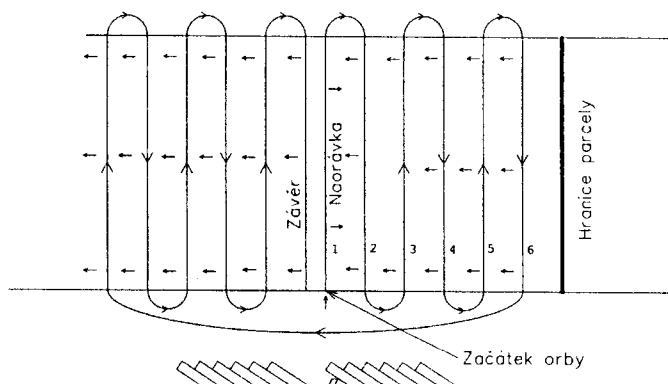
Provedení této operace je v podstatě stejné jako u orby klasickým pluhem. Rozdílnost je pouze v tom, že otočným pluhem se vyorá pouze jedna mělká brázda, která je hodnocena. Jedná se tedy o polovinu rozorávky klasickým pluhem. Kritéria pro kvalitu jsou stejná jako u rozorávky pro klasické pluchy. Hodnotí se přímočarost a vzhled (prooráno) – max. 20 body. Čas na rozorávku je 20 minut, poté je vyhlášeno přerušeno orby.

c) Vlastní orba

Provádí se dalšími 6 jízdami, které navazují na vlastní naorávku, tedy první odhoz je na vlastní naorávku. Po dokončení šesté jízdy orač přejede na opačnou delší stranu parcely a

pokračuje v orbě do záhonu s tím, že jeho brázda naváže na brázdu souseda (viz. schéma). Orba pokračuje až k vlastnímu závěru. Hodnotí se rozdrobenost skýv, stejnoměrnost uložení skýv bez děr. Zaklopení strniště a organických zbytků – max. 30 body.

Otočný pluh - schema pohybu po pozemku (návod)

d) Závěr - rozor

Oráč končí v místě vlastní naorávky. Dno vlastní brázdy naorávky nesmí být přeoráno, musí být až k němu dooráno (pod skývou by neměl být nezoraný pozemek). Hodnotí se stejnoměrnost uložení skýv, přímočarost při dokončení, mělkost poslední brázdy a úprava a čistota poslední brázdy – max. 40 body.

e) Celkový dojem – vzhled pozemku

Hodnotí se zaklopení org. zbytků, vhodnost pro další zpracování, přímočarost, návaznost jízdy, zdvojení skýv, jasně ohraničený hřbet skývy (hřebenitost). Uložení skýv bez děr – max. 50 body.

f) Kočí – spřežení

Hodnotí se celkový dojem zápřeže, korektnost postrojů, ústroj kočího, pokrývka hlavy, bič. Souhra koní a kočího, ovladatelnost a poslušnost spřežení – max. 50 body.

ZPŮSOB MĚŘENÍ HLOUBKY

Orba klasickým pluhem

Hloubka bude měřena třikrát po dvou měřeních v dané brázdě. První měření bude po třetí jízdě. Následující dvě měření budou uskutečněna libovolně před tím, než se začnou provádět poslední dvě jízdy.

Orba otočným pluhem

Hloubka bude měřena též třikrát po dvou měřeních v dané brázdě. První měření bude provedeno mezi 3 – 6 jízdou. Následující dvě měření budou uskutečněna před tím, než se začnou provádět poslední dvě jízdy.

Místa měření se zvolí náhodně v kterékoliv určené brázdě a dvě kontrolní měření se provedou ve stejné brázdě nejméně 5 metrů od sebe. Hloubka se určí jako průměr z každého souboru měření pro každého soutěžícího. Měřič (pozemkový rozhodčí) po provedení kontroly měření hloubky okamžitě uvědomí soutěžícího, pokud jeho orba nemá požadovanou hloubku.

POVINNOSTI POZEMKOVÝCH ROZHODČÍCH

1. Zajištění přesného dodržování pravidel.
2. Žádný z pozemkových rozhodčích se nesmí vzdálit z přidělených pozemků po celou dobu soutěže, aniž by to předem ohlásil hlavnímu rozhodčímu.
3. Zaznamenávají časové prodlevy.
4. Vedou záznamy o soutěži na předepsaných tiskopisech.

SANKCE A PENALIZACE

- neobrátl-li se poslední skýva k vlastní orbě do skladu	- mínus 10 bodů
- pomoc při vodění spřežení při vlastní orbě	- mínus 10 bodů
- byla-li více než 1 jízda naprázdno	- mínus 5 bodů
- jestliže bude orba nejvýše o 2 cm mělčí než je minimálně povolená hloubka, nebo o 2 cm hlubší než je povolená maximální hloubka	- mínus 2 body
- zahájení orby před signálem START	- mínus 5 bodů
- orba po signálu KONEC ORBY	- mínus 5 bodů
- za orbou hlubší více než 2 cm nad stanovenou. toleranci	- mínus 10 bodů

ZÁVĚR

Uvedený nástin pravidel soutěžní orby koňskými potahy nabízí soutěžním oráčům výchozí bod na cestě ke zvládnutí soutěžní orby na přijatelné úrovni. Některé uvedené poznatky nebo postupy mohou být časem pozměněny nebo překonány, nebo bude mít někdo jiný názor.

Pokrok v této oblasti zajisté přinese určitá vylepšení. Objevování nových cest však nemění cíl, ke kterému se snažíme všichni směřovat – to je kvalitní orba. Víme, že orba koňmi, která byla na začátku modernizace zemědělství jediným způsobem základního obdělání půdy, dnes tento význam ztratila. Přesto jsme přesvědčeni, že tento způsob orby je třeba oživit a zachovat pro budoucí generace zvláště v zemi, kde se zrodilo slavné ruchadlo bratranců Veverkových. V dosahování tohoto cíle přejeme všem, kteří k němu vykoučí, dostatek trpělivosti, píle, vynalézavosti a v míře vrchovaté sportovního štěstí, jakož i úspěchy na soutěžích.

Autoři:

Ing. Václav Ročeň

Ing. Jan Cholenský CSc.

Použitá literatura:

1. Příprava na soutěž v orbě a pravidla, WPO – SOU Slaný, R. Webinger, Mze 1994
2. Pravidla soutěže v orbě, Ing. J. Donth, 1971
3. Bewertung der Pflugarbeit beim Wettpflügen mit Pferden, Werner Galler, Gniebel, 1995 SRN
4. Obecná produkce rostlinná – cvičení, Franta a kol., VŠZ Praha 1992

Bodování soutěže v orbě koňmi - klasický pluh

Rozhodčí:

Popis operace		Max. bodů	Soutěžní pozemek číslo											
Číslo	Popis v orbě		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
I.	ROZORÁVKA													
	1. Přímocharost	10												
	2. Vzhled (proorané,čisté)	10												
II.	HŘEBEN-SKLAD-4 JÍZDY													
	1. Zaklop. strniště a org. zbytků	10												
	2. Přímocharost-stejneměrnost ulož. skýv	10												
	3. Shoda skladu a rovnoměrnost hřebenitosti	10												
III.	HODNOCENÍ ORBY DO ROZORU													
	1. Rozdrob.skýv a stejnoměr.drobení	10												
	2. Stejnóměr.ulož.skýv-bez děr	10												
IV.	ZÁVĚR - ROZOR													
	1. Stejnóměrnost uložení skýv	10												
	2. Přímocharost při dokončení	10												
	3. Úpravnost a čistota posl. brázdy	10												
V.	ZAHLUBOVÁNÍ A VYHLUB. PLUHU													
	1. Úhlednost a pravidelnost	10												
VI.	CELK. DOJEM-VZHLED POZEMKU													
	1. Vhodnost půdy pro další zprac.	10												
	2. Zaklopení organických zbytků	10												
	3. Přímocharost	10												
	4. Návaznost jízdy,zdvojení skýv jasně ohraničený hřeben skývy	10												
VII.	KOČÍ - SPŘEŽENÍ													
	1. Celkový dojem spřežení	10												
	2. Souhra kočího a koně	10												
	3. Ovladatelnost a posluš.spřežení	10												
	4. Korektnost a čistota strojů	10												
	5. Ústroj kočího	5												
	6. Pokrývka hlavy a bič	5												
	CELKEM BODŮ	200												

V dne

Podpis:

Podpis hlavního rozhodčího:

Bodování soutěže v orbě koňmi - otočný pluh

Rozhodčí:

Popis operace		Max. bodů	Soutěžní pozemek číslo									
Číslo	Popis v orbě		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I.	ROZORÁVKA											
	1. Přímočarost	10										
	2. Vzhled (proorané,čisté)	10										
II.	HODNOCENÍ ORBY											
	1. Rozdrobení skýv a stejnoměrnost drobení	10										
	2. Stejnoměr.ulož.skýv-bez děr	10										
	3. Zaklop.strniště a org. zbytků	10										
III.	ZÁVĚR - ROZOR											
	1. Stejnoměrnost uložení skýv	10										
	2. Přímočarost při dokončení	10										
	3. Mělkost poslední brázdy a úplnost poslední skývy	10										
	4. Úpravnost a čistota posl. brázdy	10										
IV.	ZAHLUBOVÁNÍ a VYHLUB.PLUHU											
	1. Úhlednost a pravidelnost	10										
V.	CELK.DOJEM-VZHLED POZEMKU											
	1. Vhodnost půdy pro další zprac.	10										
	2. Zaklopení organických zbytků	10										
	3. Přímočarost, stejnoměrnost	10										
	4. Uložení skýv bez děr	10										
	5. Návaznost jízd, zdvojení skýv, jasně ohraničený hřeben skývy	10										
VI.	KOČÍ - SPŘEŽENÍ											
	1. Celkový dojem spřežení	10										
	2. Souhra kočího a koně	10										
	3. Ovladatelnost a posluš.spřežení	10										
	4. Korektnost a čistota postrojů	10										
	5. Ústroj kočího	5										
	6. Pokrývka hlavy a bič	5										
	CELKEM BODŮ	200										

V dne

Podpis:

Podpis hlavního rozhodčího:

Poznámka - doplnění pravidel

- doplněk všeobecných pravidel orby č. 1

Na základě rozvíjejícího se chovu a použití jako ryze pracovních koní plemen střední velikosti se ve zdůvodněných případech povoluje KVH pod 150cm, podmínkou je však jejich tvrdá konstituce a výborný zdravotní a kondiční stav, tj. kondice v pracovním typu.

Doplnil: Jan Navrátil

- doplněk pravidel orby otočnými pluhy č. 2

Od roku 2010 se po ověření v soutěžích s **otočnými pluhy** oře pozemek do „klínu“, podobně jako u orby traktorové a to tak, že se použijí 2 spojené soutěžní parcely 10 x 30m. Spojením vznikne pozemek 20 x 30m, vytýčí se šikmá hranice soutěžních parcel ve vzdálenosti 7 a 13m (tj. na jedné straně 7m a na druhé 13m a druhá parcela je zrcadlově 13m x 7m) a tak vznikne soutěžní parcela o výsledných rozměrech 30 x 13 x 7m. Soutěžící začínají pak orbu svého pozemku na opačných stranách proti sobě a ponechají si 4 metrovou část, přiléhající k sousední parcele na otáčení koní. Orbou klínu a zbylé 4m otáčecí části jsou tak plně využity výhody otočného pluhu (tzv. obracáku) při orbě pozemku nepravidelného tvaru.

Pravidla jsou doplněna na základě návrhu a praktického ověření Ing. Jiřím Daňkem

Zpracoval a za správnost: Ing. Jan Navrátil, CSc., člen výboru Společnosti pro orbu ČR.